

Slovensko gospodarsko in raziskovalno združenje, Bruselj

Občasna informacija članom 57 – 2024

25. marec 2024

Evropski dnevi raziskav in inovacij (R&I) 2024

Na Evropskih dneh raziskav in inovacij 2024, ki so potekali 20. in 21. marca 2024, je Generalni direktorat za raziskave in inovacije (GD RTD) poudaril svoja prizadevanja za razvoj konkretnih korakov na področju raziskav in inovacij za 10. okvirni program. Eden od glavnih ciljev je povečanje sedanjih finančnih sredstev, da bi dosegli cilj 3 % BDP EU, ki trenutno znaša 2,2 %.

Skladno z glavnimi cilji so prednostne naloge GD RTD:

- Okrepiti sodelovanje med univerzami, raziskovalnimi središči in industrijo po vsej EU.
- Izvesti strateške naložbe na ključnih področjih, kot sta umetna inteligenca in duševno zdravje.
- Spodbujati odprta področja za raziskave in znanje, ki prispevajo k politiki odprtih podatkov.
- Vlaganje v raziskovalno infrastrukturo in prizadevanje za najsodobnejše zmogljivosti.
- Vlaganje v nadarjene kadre in njihovo ohranjanje.

Dostop do odličnosti

Marko Pleško, izvršni direktor in soustanovitelj podjetja Cosylab, je spregovoril o privabljanju in ohranjanju talentov. Poudaril je pomen ponudbe zanimivih in dolgotrajnih projektov za preprečevanje bega možganov po Evropski uniji. Predlagal je tudi idejo "work globally, live locally" kot način, kako pritegniti potencialne zaposlene.

Widening

Ga. Graca de Carvalho, evropska poslanka iz skupine EPP, je poudarila potrebo po učinkovitejši razdelitvi in dodelitvi razpisov in sredstev. Pozvala je tudi k večjemu sodelovanju pri projektih med widening in ne-widening državami.

Zeleni dogovor

Poudarjen je bil pomen iskanja bolj učinkovitih načinov prenosa znanja in ugotovitev iz laboratorijev v družbo (npr., Cities Mission, Smart Cities, ...).

Predstavljen je bil primer uspešnega sodelovanja med Evropsko unijo in lokalnimi akterji - Clean Aviation Partnership. To partnerstvo združuje 4 milijarde evrov sredstev EU in 8 milijard evrov iz držav članic, regij in industrije, pri čemer je bilo skupaj dodeljeno 12 milijard evrov finančnih sredstev.

Da bi preprečili razdrobljenost in izgubo znanja v raziskavah in inovacijah, je treba motivirati nadarjene posameznike skozi celotno poklicno pot in podpirati več projektov na ravni konzorcijev. Prav tako je ključno spodbuditi finančne možnosti za mala in srednje velika podjetja (MSP) ter izkoristiti znanstveni potencial in pospešiti uporabo rezultatov projektov.

Valorizacija

Debata o valorizaciji znanja je poudarila, da raziskovalci ne bi smeli biti omejeni le na uporabne znanosti, temveč bi morali imeti možnost, da se ukvarjajo z znanstvenimi raziskavami zaradi teh samih. Za vzpostavitev ustreznega ekosistema za raziskave in inovacije je potrebno javno, zasebno in akademsko sodelovanje. Ključno je konstantno spodbujanje večje valorizacije rezultatov.

Med razpravo o 10. okvirnem programu je ga. Clivia M. Sotomayor Torres, generalna direktorica International Iberian Nanotechnology Laboratory (INL), poudarila pomen večje prilagodljivosti pri sprejemanju odločitev in izvajanju. Poudarila je tudi potrebo po platformi za izmenjavo podatkov, ki bi omogočala izmenjavo raziskovalnih izsledkov prejšnjih projektov okvirnega programa in učinkovito uporabo rezultatov. Torresova je še dodala, da je postopek prijave za sredstva EU trenutno preveč zapleten, zato ga je treba poenostaviti in olajšati dostopnost za institucije in posameznike.

Pri valorizaciji ima velik pomen tudi bolj razumljiva komunikacija znanstvenikov z javnostjo. Z bolj jasnimi in preprostimi jeziki lahko znanstveniki poskrbijo za večje vključevanje državljanov v znanost.

EU Cities Mission

Oznako EU misij je prejelo 23 mest.: Ioannina, Kalamata, Kozani, Thessaloniki (Grčija), Heidelberg (Nemčija), Leuven (Belgija), Espoo, Lahti, Lappeenranta, Tampere, Turku (Finska), Barcelona, Sevilla (Španija), Pecs (Madžarska), Malmö (Švedska), Guimaraes, Lizbona (Portugalska), Firenze, Parma (Italija), Marseille, Lyon (Francija), Limassol (Ciper) in Izmir (Turčija).

Svetovalni podpora, ki spodbuja proces spreminjanja zelo ambicioznih naložbenih projektnih načrtov, ki jih je mogoče financirati, v obvladljive pristope in projekte, je namenjenih 19 milijonov evrov.

Župan madžarske občine Pecs je predstavil primer, ki je poudaril potrebo po bolj neposrednem mehanizmu financiranja v času političnih napetosti med nacionalnimi institucijami in Evropsko komisijo (kot v primeru Madžarske). Ta mehanizem bi občinam omogočil, da še naprej lahko koristijo program in prejemajo neposredno financiranje.

Pravičnejša Evropa

Med panelom o raku je ga. Ajda Cvelbar, ki je trikrat preživela raka in je članica upravnega odbora Slovenskega združenja bolnikov z limfomom in levkemijo, predstavila svoje predloge in ideje o tem, kako izboljšati kakovost življenja mladih, ki so preživeli raka, in povečati njihov dostop do podpore na področju duševnega zdravja. Namen njenih dragocenih spoznanj je povečati možnosti za boljše življenje mladih, ki so preživeli raka.

Raziskave in inovacije za obnovo

Za konec so bile predstavljene pomembne iniciative, namenjene uporabi raziskav in inovacij za obnovo Ukrajine, ki so locirane v Ukrajini, ZDA in na Japonskem. Iniciative so naslednje:

Ukrajina

- Evropska raziskovalna pomoč za Ukrajino.
- Urad Evropske komisije Horizon Europe v Kijevu.
- Varnost za raziskovalce.
- Ne le, kaj lahko EU stori za Ukrajino, ampak tudi, kako lahko sodelovanje z Ukrajino pripomore h razvoju EU.
- Pomoč raziskovalcem, da se jim zagotovijo priložnosti in strokovne podlage za podporo.
- Razširitev projektov za sodelovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi.

ZDA

- Nacionalne akademije (The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine) bo še naprej zagotavljala podporo Ukrajini in njenim raziskovalcem.

Japonska

- Japonska agencija za mednarodno sodelovanje (JICA) podpira Ukrajino z zagotavljanjem tehnologije in usposabljanja raziskovalcev s tehnologijo za uporabo odpadkov po katastrofi v gospodarske namene.

Pripravil: Bernard Höschele Modic

Kontakt: bernard.modic@sbra.be